Europaparlamentet
2024-2029

Utskottet för utrikesfrågor

2025/2017(INI)

4.3.2025

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om kommissionens rapporter för 2023 och 2024 om Albanien
(2025/2017(INI))

Utskottet för utrikesfrågor

Föredragande: Andreas Schieder

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sida

No table of contents entries found.

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om kommissionens rapporter för 2023 och 2024 om Albanien
(2025/2017(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Albanien, å andra sidan[1],

– med beaktande av Albaniens ansökan om EU-medlemskap, som lämnades in den 24 april 2009,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III)[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1449 av den 14 maj 2024 om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan[3],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 5 februari 2020 *Förbättra anslutningsprocessen – Ett trovärdigt EU-perspektiv för västra Balkan* (COM(2020)0057),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 november 2023 *2023 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik* (COM(2023)0690), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Albania 2023 Report* (SWD(2023)0690),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 november 2023 *Ny tillväxtplan för västra Balkan* (COM(2023)0691),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 mars 2024 om reformer och politisk översyn inför utvidgningen (COM(2024)0146),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 24 juli 2024 *2024 års rapport om rättsstatsprincipen* (COM(2024)0800), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *2024 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Albania* (SWD(2024)0828),

[1] EUT L 107, 28.4.2009, s. 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] EUT L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 30 oktober 2024 *2024 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik* (COM(2024)0690), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Albania 2024 Report* (SWD(2021)0690),

– med beaktande av Albaniens reformagenda som lagts fram inom ramen för EU:s facilitet för reformer och tillväxt, som godkändes av kommissionen den 23 oktober 2024,

– med beaktande av slutrapporten av den 29 september 2023 från valobservatörsuppdraget från kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) om Albaniens lokalval den 14 maj 2023,

– med beaktande av det gemensamma yttrandet från Venedigkommissionen och OSSE/ODIHR av den 11 december 2020 om ändringarna av Albaniens författning den 30 juli 2020 och ändringarna av Albaniens vallag den 5 oktober 2020,

– med beaktande av förklaringarna från de toppmöten mellan EU och västra Balkan som hölls i Bryssel den 13 december 2023 och den 18 december 2024,

– med beaktande av Berlinprocessen, som inleddes den 28 augusti 2014,

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Albanien,

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A10-0000/2025), och av följande skäl:

A. Utvidgningen är EU:s mest verkningsfulla utrikespolitiska instrument och en geostrategisk investering i långsiktig fred, demokrati, stabilitet och säkerhet på hela kontinenten.

B. Utvidgningen är en meritbaserad process som bygger på demokrati, rättsstatsprincipen och grundläggande rättigheter.

C. Albanien har varit ett EU-kandidatland sedan 2014 och inledde anslutningsförhandlingar i juli 2022. Genomgången av landets regelverk slutfördes framgångsrikt i november 2023.

D. Albanien inledde förhandlingar om ”kluster 1: grundläggande principer” den 15 oktober 2024 och ”kluster 6: yttre förbindelser ”den 17 december 2024.

E. Albanien är en pålitlig utrikespolitisk partner och har fullt ut anpassat sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

1. Europaparlamentet välkomnar Albaniens orubbliga engagemang för EU-integration, som återspeglar samförstånd bland de politiska partierna och ett överväldigande stöd bland medborgarna, och lovordar landets konsekventa och fullständiga anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och dess främjande av den regelbaserade världsordningen.

2. Europaparlamentet välkomnar Albaniens ambition att avsluta anslutningsförhandlingarna före utgången av 2027 och ser positivt på de snabba framsteg som gjorts under de senaste åren, särskilt öppnandet av två kluster av förhandlingskapitel under 2024.

3. Europaparlamentet konstaterar att takten i EU-anslutningen avgörs av hur kandidatlandet har lyckats anpassa sig till EU:s regelverk, hur man genomfört regelverket och huruvida alla landets institutioner fungerar korrekt. Anslutningstakten grundar sig även på rättsstatlighet, god samhällsstyrning och grundläggande rättigheter. Parlamentet uppmanar med kraft Albanien att påskynda reformerna för att stärka rättsstatsprincipen, bekämpa korruption och organiserad brottslighet och säkerställa skyddet av de grundläggande rättigheterna, inbegripet yttrandefriheten.

4. Europaparlamentet välkomnar EU:s nya facilitet för reformer och tillväxt för västra Balkan, som kommer att tillhandahålla 922 miljoner euro i bidrag och lån till Albanien när landet uppfyller villkoren i sin ambitiösa reformagenda.

5. Europaparlamentet noterar Albaniens antagande av den nationella planen för europeisk integration 2024–2026. Parlamentet efterlyser större insatser för att öka transparensen och delta i offentlig kommunikation om EU-medlemskap.

Demokratiska institutioner, medier och det civila samhället

6. Europaparlamentet vidhåller att en konstruktiv politisk debatt och ett välordnat parlamentariskt uppförande är centrala aspekter av en demokratisk samhällsstyrning. Parlamentet bekräftar på nytt Albaniens politiska styrkors gemensamma ansvar för att stärka en konstruktiv och inkluderande politisk dialog och komma till rätta med den pågående politiska polariseringen i landet. Parlamentet betonar behovet av effektivare parlamentarisk tillsyn, bättre fungerande institutioner och ett meningsfullt deltagande av det civila samhället.

7. Europaparlamentet noterar att Albaniens vallag ändrades i juli 2024, vilket innebar att den albanska diasporan kunde rösta utanför landet och att delvis öppna kandidatlistor infördes. Parlamentet vidhåller hur angeläget det är att man tar sig an och genomför de kvarstående rekommendationerna från OSSE/ODIHR och Venedigkommissionen.

8. Europaparlamentet noterar med oro att mediernas oberoende och mångfald alltjämt påverkas av hög marknadskoncentration, överlappande affärsintressen och politiska intressen, bristande insyn i finansiering och ägande samt hot mot och osäkra arbetsvillkor för journalister.

9. Europaparlamentet påminner om att varje översyn av medielagstiftningen bör vara förenlig med Venedigkommissionens rekommendationer och ske på ett transparent och inkluderande sätt. Parlamentet noterar att det inte har gjorts några framsteg med att anpassa den rättsliga ramen till EU:s regelverk och standarder, inbegripet den europeiska mediefrihetsakten[4]. Parlamentet påminner om behovet av att stärka undersökande journalistik, faktagranskning och mediekompetens för att bekämpa hatpropaganda, desinformation och falska nyheter.

10. Europaparlamentet påminner om de nationella och lokala myndigheternas ansvar för att förbättra transparensen, ansvarsskyldigheten och delaktigheten genom att genomföra meningsfulla och regelbundna offentliga samråd med berörda parter.
Parlamentet noterar med oro att det albanska parlamentets genomförande av regelverket för offentliga samråd fortfarande är huvudsakligen formellt.

Grundläggande rättigheter

11. Europaparlamentet noterar att Albaniens rättsliga ram för könsrelaterat våld ännu inte är helt förenlig med Istanbulkonventionen. Parlamentet uttrycker djup oro över att våld mot kvinnor alltjämt är ett akut problem och att antalet kvinnomord fortfarande är högt. Parlamentet uppmanar med kraft till förbättrade stödtjänster för brottsoffer, särskilt hälso- och sjukvård, finansiering av härbärgen, kostnadsfri rättshjälp samt återintegrering och rehabilitering av offren.

12. Europaparlamentet uttrycker oro över ihållande brister, såsom bristfällig eller partiell efterlevnad av EU:s regelverk, när det gäller personer med funktionsnedsättning och jämställdhet.

13. Europaparlamentet välkomnar antagandet av lagen om skydd av personuppgifter, som syftar till fullständig anpassning till EU:s regelverk, men uttrycker allvarlig oro över hanteringen av personuppgifter och bristerna i it-systemen. Parlamentet uppmanar de albanska myndigheterna att stärka skyddsåtgärderna mot dataintrång.

Rättsstatsprincipen

14. Europaparlamentet välkomnar de framsteg som Albanien har gjort i genomförandet av reformerna av rättsväsendet, bland annat i fråga om granskningsprocessen, som slutfördes i första instans. Parlamentet uttrycker dock oro över den fortsatta politiska inblandningen och påtryckningarna på rättsväsendet.

15. Europaparlamentet understryker det viktiga arbete som Albaniens särskilda struktur för bekämpning av korruption och organiserad brottslighet (SPAK) utför för att uppnå resultat när det gäller att utreda, lagföra och döma i korruptionsmål på hög nivå. Parlamentet varnar för att undergräva det arbete som utförs av oberoende institutioner såsom SPAK.

[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

16. Europaparlamentet noterar utmaningarna när det gäller rättssystemets kvalitet och effektivitet, bland annat det stora antalet lediga tjänster inom rättsväsendet, bristen på domstolspersonal, kvaliteten på den inledande rättsliga utbildningen och den rättsliga fortbildningen, konsekvensen i befintlig rättspraxis och avsaknaden av ett modernt integrerat ärendehanteringssystem. Parlamentet noterar att budgetanslagen är otillräckliga, särskilt för domstolskomponenten.

17. Europaparlamentet välkomnar antagandet av nationell lagstiftning för anpassning till EU:s regelverk om bekämpning av penningtvätt. Parlamentet noterar behovet av att inrätta ett starkt kontor för återvinning av tillgångar och att på ett bättre sätt granska, utreda, lagföra och döma i korruptionsmål på hög nivå, bland annat genom beslagtagande och slutligt förverkande av tillgångar som härrör från brott.

18. Europaparlamentet uppmanar Albanien att fortsätta att anpassa sin rättsliga ram till EU:s regelverk om kampen mot organiserad brottslighet. Parlamentet noterar utnämningen av ytterligare åklagare till den särskilda åklagarmyndigheten samt inrättandet av en enhet för finansiella utredningar. Parlamentet lovordar Albaniens deltagande i gemensamma insatser och samarbete inom ramen för Europeiska sektorsövergripande plattformen mot brottshot (Empact) och med Interpol i kampen mot organiserad brottslighet.

Socioekonomiska reformer

19. Europaparlamentet välkomnar Albaniens åtagande att genomföra EU:s tillväxtplan för västra Balkan, som omfattar integration av EU:s inre marknad, regional ekonomisk integration, grundläggande reformer och ökat ekonomiskt stöd.

20. Europaparlamentet uppmuntrar de albanska myndigheterna att minska risken för fattigdom och social utestängning genom att förbättra tillgången till sociala tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster, särskilt för missgynnade befolkningsgrupper. Parlamentet efterlyser genomförandet av Albaniens nationella strategi för socialt skydd 2024–2030 och den nationella strategin för sysselsättning och färdigheter 2023–2030.

21. Europaparlamentet välkomnar att Albanien anslöt sig till det gemensamma eurobetalningsområdet i november 2024, vilket minskar kostnaderna för medborgare och företag och kommer att bidra till Albaniens fortsatta integrering i den inre marknaden.

Miljö, energi och transport, hållbar turism

22. Europaparlamentet betonar att Albanien måste göra mer för att anpassa sig till EU:s regelverk på miljöområdet. Parlamentet efterlyser en anpassning till EU:s direktiv om miljökonsekvensbedömningar[5] och strategiska miljöbedömningar[6].

[5] Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (kodifiering) (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).
[6] Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30. ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

23. Europaparlamentet påminner om att Albanien behöver göra betydande insatser för att uppnå målen för klimatskydd, energieffektivitet, diversifiering och miljöanpassning av energiförsörjning och transport, luft- och vattenkvalitet samt avfallshantering.

24. Europaparlamentet är fast övertygat om att miljöskydd och hållbar utveckling av turismen måste gå hand i hand. Parlamentet välkomnar inrättandet av nationalparken kring floden Vjosa och efterlyser tillräckliga resurser för att skydda den.

Regionalt samarbete och utrikespolitik

25. Europaparlamentet välkomnar säkerhets- och försvarspartnerskapet mellan EU och Albanien, som antogs den 19 november 2024 och som inrättar en plattform för förstärkt dialog och samarbete i säkerhets- och försvarsfrågor och utgör ett viktigt steg framåt.

26. Europaparlamentet välkomnar den albanska regeringens fortsatta insatser för att främja goda grannförbindelser.

°

° °

27. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådets ordförande, rådet och kommissionen samt till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament och Republiken Albaniens president, regering och parlament.

MOTIVERING

Detta är det första betänkandet under denna valperiod om Albaniens framsteg som kandidatland till EU. Eftersom 2024 var ett EU-valår omfattar denna resolution parlamentets svar på kommissionens utvidgningsrapporter för både 2023 och 2024.

I betänkandet utvärderas läget och den senaste utvecklingen när det gäller Albaniens framsteg med att ansluta sig till EU.

Efter den framgångsrika genomgången av regelverket inledde Albanien förhandlingar om klustret ”grundläggande principer” i oktober 2024 och om klustret ”yttre förbindelser” i december 2024.

I detta betänkande bedöms Albaniens framsteg när det gäller landets demokratiska institutioner, mediefriheten, det civila samhällets deltagande, de grundläggande rättigheterna, rättsstatsprincipen, de socioekonomiska reformerna, miljön, det regionala samarbetet och utrikespolitiken.

Trots vissa framsteg står Albanien fortfarande inför ett antal utmaningar, till exempel att få bukt med den interna politiska polariseringen, stärka rättsstatsprincipen och konsolidera reformerna mot korruption.

BILAGA: ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN

Föredraganden förklarar, i enlighet med artikel 8 i bilaga I till arbetsordningen, att han har mottagit synpunkter från följande enheter eller personer i samband med att förslaget till betänkande utarbetades, fram till antagandet i utskottet:

Enhet och/eller person
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission
European External Action Service
Delegation of the European Union to Albania

Ovanstående förteckning upprättas uteslutande på föredragandens ansvar.